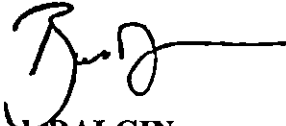
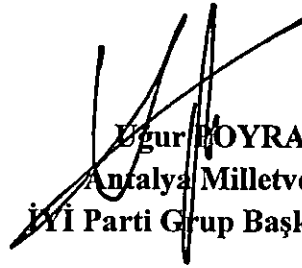

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de kayıt dışı ekonomi ve suç gelirlerinin aklanması, kamu maliyesini, ekonomik rekabeti, sosyal güvenlik sistemini ve organize suçla mücadeleleyi olumsuz etkileyen önemli bir sorundur. Kayıt dışı ekonominin Bu olguların nedenlerinin, ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçların, vergi kayıplarının, yasa dışı bahis ve benzeri faaliyetlerden elde edilen gelirlerin aklanma yöntemlerinin ve mevcut kurumsal kapasitenin yeterliliğinin araştırılması ve bunlara yönelik alınması gereken yasal, idari ve yapısal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederim.

Burak DALGIN
Balıkesir Milletvekili

Ugur HOYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kayıt dışı ekonomi, devlet kayıtlarına yansımayan, vergi, sosyal güvenlik ve diğer yasal yükümlülüklerin dışında tutulan ekonomik faaliyetlerin bütünüdür. Bu faaliyetler kimi zaman yasal faaliyetlerin gizlenmesi veya eksik beyan edilmesi şeklinde ortaya çıkarken, kimi zaman da doğrudan suçtan elde edilen gelirlerin sisteme sokulması biçiminde kendini gösterir. Suç gelirlerinin aklanması ise, yasa dışı faaliyetlerden elde edilen malvarlığı değerlerinin kaynağının gizlenmesi, dönüştürülmesi ve yasal görünüme kavuşturulması sürecidir. İki olgu arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır; kayıt dışı ekonomik alan, suç gelirlerinin aklanması için elverişli bir zemin oluşturmakta, aklama faaliyetleri de kayıt dışılığı beslemektedir.

Kayıt dışı ekonominin kamu maliyesine maliyeti vergi gelirlerinin azalması şeklinde tezahür etmektedir. Kayıt dışı faaliyetler nedeniyle ortaya çıkan vergi kaybının GSYH'nin yüzde 3 ila 4'ü seviyesinde olduğu yönünde tahminler bulunmaktadır. Bu durum kamu hizmetlerinin finansmanını zorlaştırmakta, kayıtlı kesim üzerindeki vergi yükünün artmasına yol açmakta ve adil rekabet ortamını bozmaktadır. Özellikle nakit yoğun sektörler, e-ticaret alanındaki denetim boşlukları ve paravan şirket yapıları, hem vergi kaçakçılığını hem de suç gelirlerinin aklanmasını kolaylaştırmaktadır.

Son yıllarda yasa dışı bahis, kumar ve çeşitli dolandırıcılık faaliyetlerinden elde edilen milyarlarca liralık suç gelirinin aklanmasına yönelik operasyonlar kamuoyunun gündemine sıkça gelmiştir. Bu operasyonlarda paravan şirketler, kiralık banka hesapları, elektronik para ve ödeme kuruluşları, döviz büroları, altın ticareti ve kripto varlık transferleri gibi yöntemlerin yoğun biçimde kullanıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu aklama ağları, organize suç örgütlerinin finansal gücünü artırmakta, yasal ekonomiyi bozmakta ve toplumsal güveni sarsmaktadır. Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından yürütülen analizler, şüpheli işlem bildirimleri ve adli makamlara iletilen raporlar önemli bir mücadele aracı olmakla birlikte, suç gelirlerinin tespiti, dondurulması ve müsaderesi süreçlerinde etkinliğin artırılmasına duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

Kayıt dışı ekonomi ve suç gelirleri sorunu yalnızca mali bir mesele değildir. Sosyal güvenlik haklarından yoksun bırakılan çalışanlar, emeklilik ve sağlık güvencesinden mahrum kalmakta; kayıtlı işletmeler haksız rekabet karşısında dezavantajlı konuma düşmekte; kamu kaynaklarının etkin kullanımı zayıflamakta ve organize suçun finansmanı kolaylaşmaktadır. Ayrıca kayıt dışılığın yaygınlaşması, ekonomik verilerin güvenilirliğini azaltmakta ve politikaların doğru teşhis edilmesini güçleştirmektedir.

Türkiye, uluslararası standartlar çerçevesinde kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede önemli adımlar atmış, ilgili yasal ve kurumsal düzenlemeleri güçlendirmiştir. Bununla birlikte sorunun çok boyutlu niteliği, ekonomik, mali, adli ve sosyal yönlerinin birlikte ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Mevcut yasal çerçevenin, denetim mekanizmalarının, kurumlar arası koordinasyonun ve yaptırım sisteminin etkinliğinin kapsamlı biçimde incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu nedenle, kayıt dışı ekonomi ile suç gelirlerinin aklanması olgularının boyutlarının, nedenlerinin, ekonomik ve sosyal etkilerinin, mevcut mücadele araçlarının yeterliliğinin ve alınması gereken tedbirlerin bütüncül bir yaklaşımla araştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.